

**WYMAGANIA EDUKACYJNE WYNIKAJĄCE
Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA**

Lekcja muzyki

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z MUZYKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ**

do cyklu podręczników

Moniki Gromek

Grażyny Kilbach

LEKCJA MUZYKI

Opracowała

MARTA PULKOWSKA

W serii „Lekcja muzyki” kluczowa zasada realizacji treści nauczania jest oparta na pełnej aktywności uczniów na zajęciach. Zakłada ona zdobywanie przez młodych ludzi umiejętności oraz nabywanie nowych wiadomości poprzez śpiew, muzykowanie, percepcję oraz ruch przy muzyce.

KRYTERIA OCENIANIA

Muzyka jako przedmiot artystyczny wymaga specyficznego podejścia do sposobów sprawdzania i oceniania osiągnięć ucznia. Ocena proponowana przez nauczyciela powinna przede wszystkim motywować młodego człowieka do działania.

Przy ocenianiu trzeba uwzględnić różne formy aktywności ucznia (odtworzenie, muzykowanie, tworzenie), przy czym nie należy oceniać jego zdolności, a jedynie postępy i zaangażowanie oraz wkład pracy. Ważne są również informacje, jakie niesie ze sobą ocena. Powinna ona bowiem zaznajamiać ucznia (oraz osoby zainteresowane, czyli jego rodziców bądź opiekunów i nauczyciela) z postępami, jakich dokonał w danym przedziale czasu.

Ocenię powinny podlegać:

1) umiejętności w zakresie:

- śpiewania;
- grania na instrumentach;
- tworzenia muzyki;
- ruchu przy muzyce;
- tworzenia wypowiedzi o muzyce, np. na temat wysłuchanych utworów;

2) wiedza o muzyce:

- zagadnienia teoretyczne – znajomość podstawowych pojęć muzycznych i umiejętność ich stosowania w wypowiedziach o muzyce;
- wiadomości o kompozytorach;
- znajomość aparatu wykonawczego muzyki wokalne i instrumentalnej (soliści, zespoły, chóry, orkiestry);
- opanowanie zagadnień z zakresu szeroko pojętej kultury muzycznej;

3) postępy, zaangażowanie, wkład pracy w działania muzyczne:

- aktywność na lekcjach wynikająca z zainteresowania przedmiotem;
- umiejętność pracy w grupie – współpraca i wzajemna pomoc;
- prezentacja dokonań;
- kreatywność.

ZASADY:

1. Uczeń jest przygotowany do lekcji, gdy posiada: **podręcznik, zeszyt w pięciolinie, flet** (dotyczy klas 4) oraz odrobioną **pracę domową**.
2. W każdym semestrze może przed lekcją zgłosić **dwa nieprzygotowania**. Każde następne będzie równoznaczne z obniżeniem o stopień oceny celującej, przyznanej na początku semestru. Nieprzygotowaniem nazywamy brak odrobionej pracy domowej oraz nieposiadanie zeszytu i fletu (kl. 5) podczas lekcji.
3. Na uzupełnienie wszelkich zaległości spowodowanych nieobecnością uczeń ma czas nie dłuższy niż dwa tygodnie.
4. Wymagania stawiane uczniom (podstawowe i ponadpodstawowe) wynikają bezpośrednio z realizacji materiału zawartego w cyklu *Lekcja muzyki*. Zakładam, że uczeń spełniający wymagania podstawowe w pełnym zakresie otrzyma ocenę dostateczną, a w niepełnym – dopuszczającą. Uczeń, który w pełni opanuje materiał podstawowy i ponadpodstawowy otrzyma ocenę bardzo dobrą, a w niepełnym – dobrą. Na ocenę celującą zasługuje uczeń wybijający się wiedzą, aktywnie uczestniczący w wydarzeniach muzycznych (koncertujący, meloman, uczestnik chóru, zespołu muzycznego itp.). Uczeń, który nie podejmie żadnej działalności i ma wyraźnie lekceważący stosunek do przedmiotu może otrzymać ocenę niedostateczną.
5. Nauczyciel ma prawo skontrolować wiedzę uczniów w postaci sprawdzianów lub odpowiedzi ustnych.
6. Za wysoką aktywność podczas lekcji uczeń może zostać nagrodzony w postaci plusa. Cztery plusy oznaczają otrzymanie oceny bardzo dobrej.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA:

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;
- zdobywa dodatkową wiedzę, korzystając z różnych źródeł informacji;
- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany, inicjuje różnorodne zadania, projekty;
- potrafi zagrać melodie przewidziane w podręczniku oraz inne proste melodie na flecie (kl. 5);
- umie zaśpiewać *a capella* i z akompaniamentem piosenki z podręcznika oraz spoza niego;
- opanował umiejętność łączenia wiedzy z zakresu muzyki z wiadomościami z innych przedmiotów;
- potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy muzyczne;
- zawsze jest przygotowany do lekcji, odrabia zadane prace domowe;
- jest wzorowym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany;
- potrafi zagrać większość melodii przewidzianych w programie nauczania na flecie (kl. 5);
- umie zaśpiewać z akompaniamentem większość piosenek przewidzianych w programie nauczania;
- odrabia prace domowe;
- jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie (kl. 5);
- umie zaśpiewać z akompaniamentem pieśni jednogłosowe poprawnie pod względem muzycznym;
- na lekcjach jest aktywny i zdyscyplinowany;
- odrabia prace domowe;
- jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania;
- jest w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia przy pomocy nauczyciela;
- potrafi zagrać niektóre melodie przewidziane w programie nauczania na flecie (kl. 5);
- umie zaśpiewać z akompaniamentem niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania;
- odrabia prace domowe;
- potrafi się skupić podczas słuchania koncertów muzycznych.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania;
- jest w stanie wykonać proste ćwiczenie przy pomocy nauczyciela;
- potrafi zagrać na flecie gamę i najprostsze utwory przewidziane w programie nauczania (kl. 5);
- umie zaśpiewać z akompaniamentem najprostsze piosenki przewidziane w programie nauczania;
- odrabia proste prace domowe;
- nie przeszkadza innym słuchaczom podczas koncertów muzycznych.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania (co uniemożliwia dalsze kształcenie);
- nie jest w stanie wykonać prostych ćwiczeń nawet przy pomocy nauczyciela;

- nie potrafi grać na flecie (kl. 5);
- ma duże trudności z zaśpiewaniem jakiejkolwiek piosenki;
- jest pasywny na lekcjach, nie uważa;
- nie odrabia prac domowych;
- nie wykazuje żadnych chęci nauczenia się czegokolwiek, nadrobienia braków, poprawienia ocen.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DLA DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI

UCZEŃ Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ, DYSGRAFIĄ, DYSKALKULIĄ

Na lekcjach muzyki:

- podczas stawiania wymagań uwzględniam trudności ucznia;
- w miarę możliwości pomagam, wspieram, dodatkowo instruuję, naprowadzam, pokazuję na przykładzie;
- dzielę dane zadanie na etapy i zachęcam do wykonywania małutkimi „kroczkami”;
- nie zmuszam na siłę do śpiewania, czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność;
- daję więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielam instruktażu;
- stosuję ćwiczenia nastawione na synchronizację ruchu z muzyką (np. wystukiwanie rytmu, wyklaskiwanie, ilustracje ruchowe do utworów muzycznych);
- nie krytykuję, nie oceniam negatywnie wobec klasy;
- sprawdzam poziom wiedzy dziecka podczas ustnej odpowiedzi;
- podczas oceniania przede wszystkim biorę pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.

UCZEŃ Z INTELIGENCJĄ NIŻSZĄ NIŻ PRZECIĘTNA:

Na lekcjach muzyki:

- zapewniam większą ilość ćwiczeń, aby uczeń opanował daną umiejętność;
- wielokrotnie tłumaczę i wyjaśniam pojęcia muzyczne, często odnosząc się do przykładów;
- podaję polecenia w prostszej formie;
- często podchodzę do ucznia, ukierunkowuję w zadanych ćwiczeniach;
- pozwalam na korzystanie ze śpiewników, wzorów, zapisów nutowych;
- liberalnie oceniam wytwory artystyczne ucznia;
- sprawdzam poziom wiedzy dziecka podczas ustnej odpowiedzi;
- w ocenianiu zwracam większą uwagę na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż jego ostateczny efekt.

UCZEŃ SŁABOWIDZĄCY:

Na lekcjach muzyki:

- właściwie sadzam dziecko w klasie, zapobiegając odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna oraz zapewniam właściwe oświetlenie i widoczność;
- udostępniam teksty (np. testy sprawdzające wiedzę) w wersji powiększonej;

- zwracam uwagę na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań);
- często zadaję pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ INTELEKTUALNA W STOPNIU LEKKIM

Na lekcjach muzyki:

- minimalizuję nadmiar rozpraszających bodźców;
- dbam o wymianę informacji między nauczycielami i rodzicami na temat osiągnięć i trudności ucznia;
- umożliwiam opanowanie tylko części zadanego materiału;
- umożliwiam wykonanie utworu przy pomocy nauczyciela;
- umożliwiam wykonanie tylko części utworu;
- daję uczniom odczuć, że to co robią jest ważne i ciekawe;

UCZNIOWIE Z PROBLEMAMI EMOCJONALNYMI

Na lekcjach muzyki:

- pomagam uczniowi w radzeniu sobie ze stresem;
- nie stwarzam atmosfery napięcia, zdenerwowania (np. podczas występu solowego);
- umożliwiam zaliczanie materiału w późniejszym terminie;
- rozkładam zaliczany materiał na mniejsze partie.

UCZNIOWIE Z NADPOBUDLIWOŚCIĄ PSYCHORUCHOWĄ

Na lekcjach muzyki:

- wydaję polecenia krótkimi, zdecydowanymi zdaniami;
- ustalam zrozumiałe dla dziecka reguły, system pochwał i kar;
- przekazuję treści w jasnej, prostej i krótkiej formie; zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone;
- nie zmuszam na siłę do śpiewania, czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność;
- daję więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielam instruktażu;
- nie krytykuję, nie oceniam negatywnie wobec klasy;
- podczas oceniania biorę przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.

UCZNIOWIE Z ZESPOŁEM ASPERGERA

Na lekcjach muzyki:

- eliminuję bodźce rozpraszające;
- popieram informacje słowne tekstem pisanym albo obrazem, ilustracją, filmem;
- przedstawiam nowe pojęcia w sposób możliwie najbardziej konkretny;
- powtarzam polecenia, sprawdzam stopień zrozumienia polecenia, czekam aż uczeń rozpocznie pracę;
- używam krótkich zdań i podaję jasne instrukcje;

- zachęcam ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- często stosuję tzw. pozytywne wzmocnienia: pochwały, nagradzanie;
- dzielę zadania na wieloetapowe, krótsze części;
- zadaję krótsze prace domowe;
- sprawdzam wiedzę ucznia w formie jaką preferuje (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst);

UCZNIOWIE Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ

Na lekcjach muzyki:

- zapewniam poczucie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego;
- pomagam w pokonywaniu trudności, uczę nowych umiejętności;
- buduję dobry klimat i przyjazne relacje klasowe (zwłaszcza podczas indywidualnego występu);
- traktuję chore dziecko jako pełnoprawnego członka klasy;
- uwrażliwiam dzieci zdrowe na potrzeby i przeżycia dziecka chorego;
- uwrażliwiam dziecko chore na potrzeby i przeżycia innych uczniów;
- rozwijam zainteresowania muzyczne (śpiew, gra na instrumencie itp.), uczę samodzielności w przygotowaniu do własnej prezentacji;
- dostarczam wielu możliwości do działania i osiągania sukcesów (np. zachęcać do udziału w konkursach muzycznych);
- motywuję do aktywności (udział w muzycznych kołach zainteresowań, nauka w szkole muzycznej).

UCZNIOWIE Z NIEDOSTOSOWANIEM SPOŁECZNYM

Na lekcjach muzyki:

- w ocenie biorę pod uwagę przede wszystkim cząstkowe efekty pracy ucznia;
- przywracam wiarę w możliwość uzyskania pozytywnych wyników w nauce i nadrobienia zaległości szkolnych, kształtuję pozytywny stosunek do nauki i szkoły;
- stosuję aktywizujące metody i formy nauczania (np. wykonanie pomocy naukowej w postaci samodzielnie zrobionego instrumentu);
- kształtuję cechy osobowości, tj. wrażliwość, uczciwość, pracowitość i kulturę osobistą (np. podczas słuchania muzyki);
- stwarzam warunki do rozwoju zainteresowań (np. udział w chórze szkolnym, zespole instrumentalnym);
- wzmacniam poczucie własnej wartości poprzez angażowanie ucznia do dodatkowych działań, np. samodzielne tworzenie pomocy naukowych (np. prezentacje multimedialne);
- dostosowuję trudności zadań do poziomu intelektualnego ucznia.

UCZEŃ ZDOLNY

Na lekcjach muzyki:

- stosuję indywidualne formy pracy na lekcji, zadań domowych, kryteriów oceniania;
- zachęcam do poszerzania wiedzy o treści wykraczające poza podstawę programową;
- umożliwiam korzystanie z różnych form rozwoju zainteresowań (chór szkolny, zespół instrumentalny, szkoła muzyczna);
- przygotowuję do konfrontacji posiadanej wiedzy z wymaganiami konkursowymi;
- różnicuję obszerność i terminowość prac;

- poszerzam treści programowe z muzyki;
- zwiększam wymagania edukacyjne;
- przydzielam trudniejsze zadania podczas pracy grupowej lub indywidualnej (np. wykonanie partii solowej utworu, prezentacja – samodzielne przygotowanie fragmentu lekcji);
- stwarzam sytuacje wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych (np. własne kompozycje, recenzje z koncertów itp.);
- różnicuję stopień trudności sprawdzianów i zadań domowych;
- przydzielam specjalne role np. asystent, konferansjer koncertu itp.;
- powierzam współorganizację konkursów muzycznych – etap szkolny;